13.03.2026 19:52:06
ΨΗΦΙΑΚΑ
ΥΠΟΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟ
ΑΠΟ
VARVARA ZACHARAKI

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

31 Δεκεμβρίου 2025 | ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ | Αρ. Φύλλου **7418**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

1 Απόφαση επί της από 18 Ιουλίου 2025 προσφυγής της αεροπορικής εταιρείας Αεροπορία Αιγαίου Ανώνυμη Αεροπορική Εταιρεία (Aegean Airlines) ως προς την από 1η Ιουλίου 2025 απόφαση της Υ.Π.Α./Κρατικός Αερολιμένας Ηρακλείου «Νίκος Καζαντζάκης» σχετικά με τον καθορισμό Τελών στον Κρατικό Αερολιμένα Ηρακλείου «Νίκος Καζαντζάκης».

2 Απόφαση επί της από 18 Ιουλίου 2025 προσφυγής της αεροπορικής εταιρείας Ryanair ως προς την από 1η Ιουλίου 2025 απόφαση της Υ.Π.Α./Κρατικός Αερολιμένας Ηρακλείου «Νίκος Καζαντζάκης» σχετικά με τον καθορισμό Τελών στον Κρατικό Αερολιμένα Ηρακλείου «Νίκος Καζαντζάκης».

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 27034 (1)

Απόφαση επί της από 18 Ιουλίου 2025 προσφυγής της αεροπορικής εταιρείας Αεροπορία Αιγαίου Ανώνυμη Αεροπορική Εταιρεία (Aegean Airlines) ως προς την από 1η Ιουλίου 2025 απόφαση της Υ.Π.Α./Κρατικός Αερολιμένας Ηρακλείου «Νίκος Καζαντζάκης» σχετικά με τον καθορισμό Τελών στον Κρατικό Αερολιμένα Ηρακλείου «Νίκος Καζαντζάκης».

Η ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΡΙΑ ΔΙΟΙΚΗΤΗ
ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ

Επί της προσφυγής της αεροπορικής εταιρείας Αεροπορία Αιγαίου Ανώνυμη Αεροπορική Εταιρεία (Aegean Airlines), η οποία υποβλήθηκε στην Αρχή Πολιτικής Αεροπορίας στις 18 Ιουλίου 2025, κατά της απόφασης της Υ.Π.Α./Κρατικός Αερολιμένας Ηρακλείου «Νίκος Καζαντζάκης» της 1ης Ιουλίου 2025 σχετικά με τον καθορισμό Τελών στον Κρατικό Αερολιμένα Ηρακλείου «Νίκος Καζαντζάκης» και ειδικότερα την επιβολή τέλους επιβατών ύψους 3€ σε όλους τους αναχωρούντες επιβάτες του Κρατικού Αερολιμένα Ηρακλείου «Ν. Καζαντζάκης», από την 1η Νοεμβρίου 2025, λαμβάνουμε υπόψη τα εξής.

Α. Υφιστάμενο νομοθετικό/κανονιστικό πλαίσιο

1. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του ν. 4757/2020 (Α' 240), η Αρχή Πολιτικής Αεροπορίας ορίζεται ως η «ανεξάρτητη εποπτική αρχή» (και εφεξής η Αρχή ή η Α.Π.Α.) για τους σκοπούς του άρθρου 11 της Οδηγίας 2009/12/ΕΚ, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τα Αερολιμενικά Τέλη, η οποία ενσωματώθηκε στην εθνική έννομη τάξη με το άρθρο 8 του π.δ. 52/2012 (Α' 102).

2. Η Οδηγία 2009/12/ΕΚ και κατ' επέκταση το προεδρικό διάταγμα μεταφοράς, καθιερώνουν κοινές αρχές για την είσπραξη αερολιμενικών τελών[1] στους κοινοτικούς αερολιμένες[2]. Στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω Οδηγίας δεν εμπίπτουν άλλα τέλη ή φορολογικά βάρη τα οποία επιβάλλονται από τα κράτη μέλη της Ε.Ε.. Περαιτέρω, η Οδηγία 2009/12/ΕΚ (άρθρο 6) και το π.δ. 52/2012 (άρθρο 6) διασφαλίζουν ότι οι χρήστες των αεροδρομίων έχουν το δικαίωμα να προσφεύγουν στην ανεξάρτητη εποπτική αρχή σε περίπτωση διαφωνίας επί απόφασης του φορέα σχετικά με τα αερολιμενικά τέλη. Η προσφυγή ασκείται εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης του αρμόδιου φορέα και μπορεί να υποβληθεί από οποιονδήποτε χρήστη έχει έννομο συμφέρον. Η προσφυγή πρέπει να είναι αιτιολογημένη και επαρκώς τεκμηριωμένη, ώστε να εξεταστεί από την Αρχή.

3. Με τη διάταξη του άρθρου 189 του ν. 1815/1988 «κύρωση του Κώδικα Αεροπορικού Δικαίου», όπως έχει αντικατασταθεί με το άρθρο πέμπτο του ν. 2338/1995 «κύρωση Σύμβασης Ανάπτυξης του νέου Διεθνούς Αεροδρομίου της Αθήνας στα Σπάτα, ίδρυση της εταιρείας

1 Σύμφωνα με το άρθρο 2 της Οδηγίας ως «αερολιμενικά τέλη» ορίζεται η εισφορά που εισπράττεται από το φορέα διαχείρισης του αερολιμένος και καταβάλλεται από τους χρήστες του αερολιμένος για τη χρήση των διευκολύνσεων και των υπηρεσιών οι οποίες παρέχονται αποκλειστικά από το φορέα διαχείρισης του αερολιμένος και αφορούν την προσγείωση, την απογείωση, το φωτισμό και τη στάθμευση αεροσκαφών και τη διακίνηση επιβατών και φορτίου.

2 Σύμφωνα με το άρθρο 1 της Οδηγίας («Αντικείμενο»): «Η παρούσα οδηγία θέτει κοινές αρχές για την είσπραξη αερολιμενικών τελών στους κοινοτικούς αερολιμένες.

«Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών Α.Ε.», έγκριση περιβαλλοντικών όρων και άλλες διατάξεις» (Α’ 202) (εφεξής ΣΑΑ), θεσπίζεται η υποχρέωση κάθε αεροσκάφους που ίπταται πάνω από την ελληνική επικράτεια, προσγειώνεται σε ελληνικά αεροδρόμια ή λαμβάνει οποιασδήποτε μορφής υπηρεσίες, να καταβάλει τα προβλεπόμενα τέλη, δικαιώματα και λοιπές επιβαρύνσεις που σχετίζονται με την αεροπλοΐα, την προσγείωση και τη χρήση των ελληνικών αεροδρομίων. Οι δικαιούχοι των τελών, δικαιωμάτων και λοιπών επιβαρύνσεων, καθώς και ο τρόπος υπολογισμού τους, καθορίζονται είτε με συμβάσεις που κυρώνονται με νόμο είτε με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Μεταφορών και Επικοινωνιών.

4. Βάσει της ανωτέρω διάταξης, και σύμφωνα με τις ειδικότερες προβλέψεις της υπό στοιχεία Δ11/Γ/35502/15316/16.08.1994 απόφασης (Β’ 655) επιβάλλονται τέλη προσγείωσης και παραμονής αεροσκαφών σε κάθε αεροσκάφος το οποίο προσγειώνεται σε ελληνικά αεροδρόμια ενώ προβλέπονται και κατηγορίες εξαιρέσεων.

5. Επιβάλλεται επίσης Τέλος παροχής συνδρομής σε Άτομα με Αναπηρία και Μειωμένη Κινητικότητα (PRM). Το Τέλος ΑμεΑ ανέρχεται στο ύψος € 0,30 ανά αναχωρούντα επιβάτη και επιβάλλεται για τη χρηματοδότηση της αποζημίωσης φορέων συνδρομής ΑμεΑ σε όλους τους αερολιμένες, στους οποίους φορέας διαχείρισης είναι η Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας, έναντι των παρασχεθεισών υπηρεσιών.

6. Τέλος, στους αναχωρούντες επιβάτες από όλους της αερολιμένες της χώρας, επιβάλλεται Τέλος Εκσυγχρονισμού και Ανάπτυξης Αερολιμένων (Τ.Ε.Α.Α.) ύψους €3 ανά αναχωρούντα επιβάτη από την 1η Νοεμβρίου 2024 και εφεξής ενώ έως την 1η Νοεμβρίου 2024 το τέλος είχε καθοριστεί στο ύψος των €12 ανά επιβάτη [άρθρο 52 του ν.4465/2017 (Α’ 47)].

7. Η ομάδα Εθνικών Εμπειρογνωμόνων ‘Thessa-loniki Forum’[3] δημιουργήθηκε στις 14 Μαΐου 2014, με σκοπό την προώθηση βέλτιστων πρακτικών στην οικονομική ρύθμιση των αεροδρομίων σχετικά με την εφαρμογή της Οδηγίας 2009/12/ΕΚ. Στην εν λόγω ομάδα, η οποία έχει συμβουλευτικό ρόλο προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, συμμετέχουν εκπρόσωποι των εθνικών ανεξάρτητων αρχών.

Τα αποτελέσματα των εργασιών της ομάδας εγκρίνονται από την ολομέλεια, δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, και αποτελούν προϊόν συνεργασίας και διαβούλευσης μεταξύ της Επιτροπής, των Κρατών Μελών και των ενδιαφερόμενων μερών, σε θέματα που αφορούν την εφαρμογή της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα των αεροπορικών τελών και της οικονομικής ρύθμισης των αεροδρομίων.

Β. Ιστορικό

8. Στις 9 Απριλίου 2025 έλαβε χώρα, σύμφωνα με ανακοίνωση της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας-Υ.Π.Α./Κρατικός Αερολιμένας Ηρακλείου «Νίκος Καζαντζάκης», διαβούλευση, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4 του π.δ. 52/2012, σχετικά με το ύψος των Αερολιμενικών Τελών στον Κρατικό Αερολιμένα Ηρακλείου «Νίκος Καζαντζάκης» και, πιο συγκεκριμένα, πρότασης σχετικά με τον καθορισμό νέου τέλους επιβατών με ισχύ από 1η Νοεμβρίου 2025.

9. Η από 01/07/2025 απόφαση (εφεξής απόφαση ή πρόταση) της Υ.Π.Α./Κρατικός Αερολιμένας Ηρακλείου (ΚΑΗΚ) «Νίκος Καζαντζάκης» σχετικά με τον καθορισμό τελών στον Κρατικό Αερολιμένα Ηρακλείου «Νίκος Καζαντζάκης» υπό στοιχεία ΓΔΑΜ/ΚΑΗΚ/7559/01.07.2025, προβλέπει ότι:

- Επιβάλλεται τέλος επιβατών ύψους 3€ σε όλους τους αναχωρούντες επιβάτες του Κρατικού Αερολιμένα Ηρακλείου «Ν. Καζαντζάκης», από την 1η Νοεμβρίου 2025.

- Λεπτομέρειες που αφορούν στη διαδικασία είσπραξης και στην εφαρμογή της απόφασης, θα ρυθμιστούν με σχετική απόφαση.

10. Λοιπά ισχύοντα τέλη του ΚΑΗΚ παραμένουν χωρίς μεταβολή.

11. Με την ανωτέρω απόφαση, ο ΚΑΗΚ εισάγει ένα νέο τέλος επιβατών ύψους τριών ευρώ (€3,00), εισπραττόμενο από όλους του αναχωρούντες επιβάτες του αερολιμένα, με αρχή επιβολής του την 1η Νοεμβρίου 2025.

12. Στις 18/07/2025, εμπροθέσμως και παραδεκτώς, η εταιρεία Aegean Airlines, υπέβαλε προσφυγή στην Α.Π.Α. κατά της από 01/07/2025 απόφασης της Υ.Π.Α./ΚΑΗΚ. Η προσφυγή κατατέθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 του π.δ. 52/2012, το οποίο προβλέπει το δικαίωμα διοικητικής προσφυγής (Άρθρο 6 της Οδηγίας 2009/12/ΕΚ). Κατόπιν της υποβολής της προσφυγής, η Αρχή εξετάζει την προσβαλλόμενη απόφαση τόσο ως προς τη νομιμότητά της όσο και ως προς την ουσία της.

Οι λόγοι που προβάλλει η εταιρεία Aegean Airlines στην προσφυγή της από 18/07/2025 συνοψίζονται ως ακολούθως:

- Πρώτος λόγος: έλλειψη διαφάνειας στη μεθοδολογία καθορισμού το ύψους του Τέλους: Η εταιρεία Aegean Airlines ισχυρίζεται ότι ο υπολογισμός του ύψους του τέλους βασίστηκε στις προβλέψεις του Φορέα Διαχείρισης (Υ.Π.Α./ΚΑΗΚ) αναφορικά με το κόστος των εργασιών αναβάθμισης και τον αριθμό των αναχωρούντων επιβατών του αερολιμένα. Αρχικά, η πρόβλεψη για το έτος 2025 προέβλεπε αύξηση της επιβατικής κίνησης κατά 2% σε σχέση με το 2024, ωστόσο, στη συνέχεια ο Φορέας αναθεώρησε το ποσοστό αυτό στο 5%. Παρά τη σημαντική αυτή διαφοροποίηση, το ύψος του τέλους παρέμεινε αμετάβλητο καθώς καταγράφηκε αιφνίδια αύξηση στο εκτιμώμενο κόστος των εγκαταστάσεων και υπηρεσιών του αερολιμένα για το 2025. Από τα παρασχεθέντα στοιχεία δεν προκύπτει η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε για την εξαγωγή των ανωτέρω προβλέψεων, ούτε τεκμηριώνεται το σχετικό μοντέλο πρόβλεψης της εξέλιξης της κυκλοφορίας. Ως εκ τούτου, η διαδικασία υπολογισμού του ύψους του τέλους δεν είναι σύμφωνη με την αρχή της διαφάνειας, καθιστώντας αδύνατο τον έλεγχό της εκ μέρους της εταιρείας. Επιπλέον, η αναφορά στο κόστος των εργασιών συντήρησης και αναβάθμισης παραμένει ασαφής και γενικόλογη, χωρίς να παρέχονται συγκεκριμένα τεχνικά ή οικονομικά στοιχεία.

3 https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/expertgroups/consult?lang=en&do=groupDetail.groupDetail&groupID=3084

- Δεύτερος λόγος: έλλειψη διαφάνειας στις πληροφορίες σχετικά με τα κόστη και τα έσοδα του Αερολιμένα: Στην προσφυγή της η εταιρεία Aegean Airlines αναφέρει ότι τα στοιχεία που παρασχέθηκαν στις εταιρείες κατά τη φάση της διαβούλευσης δεν περιλάμβαναν τη συνολική διάρθρωση του κόστους του Αερολιμένα, τα έσοδα από τα διάφορα τέλη, ούτε το συνολικό κόστος των εγκαταστάσεων και των παρεχόμενων υπηρεσιών που καλύπτονται από αυτά. Το επίπεδο λεπτομέρειας των παρεχόμενων πληροφοριών δεν επαρκεί ώστε: α) να καταστεί δυνατή η ανάλυση της μεθοδολογίας υπολογισμού του Τέλους, β) η διαπίστωση εάν αυτό βασίζεται σε πραγματικά κόστη, και γ) η αξιολόγηση του κατά πόσον λαμβάνονται υπόψη η υποδομή και η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών. Επιπλέον, το μοναδικό κόστος που παρουσιάστηκε αφορά αποκλειστικά τις εγκαταστάσεις και τις υπηρεσίες που σχετίζονται με τους επιβάτες, χωρίς να παρατίθεται το συνολικό κόστος λειτουργίας του Αερολιμένα.

- Τρίτος λόγος: παράβαση της αρχής της αναλογικότητας: Η εταιρεία Aegean Airlines υποστηρίζει ότι το οριζόμενο τέλος επιβατών επιβάλλεται για ολόκληρη τη διάρκεια του έτους, ενώ η είσπραξή του προβλέπεται να εκκινήσει την 1η Νοεμβρίου 2025, δηλαδή εντός της χειμερινής περιόδου. Ωστόσο, ο αριθμός των επιβατών που διέρχονται από τον Αερολιμένα κατά τη χειμερινή περίοδο αντιστοιχεί σε ποσοστό μικρότερο του 10% του συνολικού ετήσιου επιβατικού φόρτου. Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν προκύπτει ανάγκη για αυξημένη παροχή υπηρεσιών προς τον περιορισμένο αυτό αριθμό επιβατών, ούτε τεκμηριώνεται η ανάγκη αναβάθμισης των εγκαταστάσεων κατά το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Συνεπώς, η επιβολή του Τέλους και κατά τη χειμερινή περίοδο αντίκειται στην αρχή της αναλογικότητας και, ειδικότερα, στην αρχή της αναγκαιότητας,

13. Η Α.Π.Α., στο πλαίσιο της εξέτασης της ανωτέρω προσφυγής, απέστειλε στις 21/07/2025 επιστολή προς την Υ.Π.Α./ΚΑΗΚ, λαμβάνοντας αντιστοίχως την από 04/08/2025 απάντηση της.

14. Ειδικότερα, η Υ.Π.Α./ΚΑΗΚ απορρίπτει τις αιτιάσεις της εταιρείας Aegean Airlines, ως ακολούθως:

- Ως προς την διαφάνεια στον καθορισμό του Τέλους: Η Υ.Π.Α./ΚΑΗΚ ισχυρίζεται στην απάντησή της ότι, τόσο κατά τη διάρκεια της διαβούλευσης όσο και στο πρόσθετο υλικό που εστάλη στην Επιτροπή Χρηστών του αερολιμένα στις 26/05/2025, παρασχέθηκαν διευκρινίσεις σχετικά με το νομικό πλαίσιο χρεώσεων της Υ.Π.Α., τα έσοδα από τις επιβαλλόμενες χρεώσεις, καθώς και με το κόστος των υπηρεσιών που καλύπτονται από αυτές.

- Ως προς την έλλειψη διαφάνειας στις πληροφορίες σχετικά με τα κόστη και τα έσοδα του Αερολιμένα: Η Υ.Π.Α./ΚΑΗΚ ισχυρίζεται ότι τα στοιχεία που παρασχέθηκαν περιλάμβαναν όλες τις κατηγορίες επιβαλλόμενων τελών και τα συνολικά έσοδα, από τα οποία όμως η ΥΠΑ, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, δεν λαμβάνει κανένα ποσοστό για τη λειτουργία και τη συντήρηση του αεροδρομίου. Παρουσιάστηκε, επίσης, πίνακας με εκτιμήσεις ανά κατηγορία στοιχείου κόστους για το έτος 2024, λόγω «έλλειψης λογιστικής σε δεδουλευμένη βάση», καθώς και εκτιμήσεις κόστους σε ετήσια (12μηνη) βάση που αφορούν αποκλειστικά τις λειτουργίες και τις υποδομές του επιβατικού τερματικού σταθμού (landside operations), προς όφελος των επιβατών του αερολιμένα. Επιπλέον, παρατέθηκε ο αριθμός των αναχωρούντων επιβατών που ελήφθη υπόψη για τον καθορισμό του τέλους, το οποίο ορίστηκε στο ύψος των €3 ανά αναχωρούντα επιβάτη. Τέλος, η Υ.Π.Α., ισχυρίζεται ότι «σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία που τη διέπει, δεν δημοσιεύει διακριτά οικονομικά αποτελέσματα».

- Ως προς την τήρηση της αρχής της αναλογικότητας: Ο Φορέας Διαχείρισης Υ.Π.Α./ΚΑΗΚ προβάλλει το επιχείρημα ότι το επίπεδο των παρεχόμενων υπηρεσιών δεν πρέπει να διαφοροποιείται ανάλογα με την ταξιδιωτική περίοδο. Σκοπός της επιβολής του τέλους είναι αφενός η στήριξη της εύρυθμης λειτουργίας του Κρατικού Αερολιμένα Ηρακλείου «Ν. Καζαντζάκης» έως το 2028[4], καθ’ όλη τη διάρκεια του έτους, και αφετέρου η αναβάθμιση των υποδομών και των παρεχόμενων υπηρεσιών, παρά τους περιορισμούς που επιβάλλουν οι παλαιωμένες εγκαταστάσεις και η περιορισμένη χωρητικότητα του τερματικού σταθμού. Τελικός στόχος είναι η άμεση βελτίωση της συνολικής εμπειρίας των ταξιδιωτών, των χρηστών και των λειτουργιών του αεροδρομίου.

Ανάλυση νομικού/κανονιστικού πλαισίου ως προς την εξεταζόμενη προσφυγή

Ως προς την Οδηγία 2009/12/ΕΚ

15. Η Οδηγία 2009/12/ΕΚ μεταφέρθηκε στην ελληνική έννομη τάξη με το π.δ. 52/2012 (Α’ 102), το οποίο βρίσκεται σε ισχύ.

16. Όπως προαναφέρθηκε, η εν λόγω Οδηγία (και κατ’ επέκταση το προεδρικό διάταγμα μεταφοράς) θέτει κοινές αρχές για την είσπραξη αερολιμενικών τελών στους κοινοτικούς αερολιμένες. Ως εκ τούτου στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω Οδηγίας δεν εμπίπτουν άλλα τέλη ή/και φορολογικά βάρη τα οποία επιβάλλονται από τα κράτη μέλη της Ε.Ε.

17. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 3 περί Κοινών Αρχών του π.δ. 52/2012 (άρθρο 3 της Οδηγίας 2009/12/ΕΚ), τον καθορισμό των τελών αερολιμένων πρέπει να διέπει,μεταξύ άλλων, η αρχή της αναλογίας των υποδομών και των παρεχομένων υπηρεσιών με το ύψος των τελών αερολιμένων και η αρχή της διαφάνειας ως προς τα στοιχεία επί τη βάσει των οποίων ο φορέας υπολογίζει το ύψος των τελών αερολιμένων.

18. Κατά το άρθρο 5 περί Διαφάνειας του π.δ 52/2012 (άρθρο 7 της Οδηγίας 2009/12/ΕΚ), στις πληροφορίες που παρέχει ο φορέας προς τους χρήστες κατά την διαβούλευση περιλαμβάνονται τουλάχιστον τα εξής:

«α. κατάλογος των διαφόρων υπηρεσιών και υποδομών που παρέχονται έναντι του εισπραττόμενου τέλους,

β. η μεθοδολογία που χρησιμοποιείται για τον καθορισμό των αερολιμενικών τελών,

γ. η γενική διάρθρωση του κόστους του αερολιμένος, σε σχέση με τις καλυπτόμενες εγκαταστάσεις και υπηρεσίες, που σχετίζονται με τα τέλη αερολιμένων,

4 Προβλεπόμενο έτος λειτουργίας του νέου αεροδρομίου στο Καστέλι Ηρακλείου.

δ. το εισόδημα από τα διάφορα τέλη και το συνολικό κόστος των υπηρεσιών που καλύπτονται από αυτά,

ε. τα στοιχεία για οποιαδήποτε κρατική χρηματοδότηση, όσον αφορά τις εγκαταστάσεις και υπηρεσίες που σχετίζονται με τα τέλη αερολιμένων,

στ. προβλέψεις σχετικά με την κατάσταση του αερολιμένος όσον αφορά τα τέλη, την αύξηση της κίνησης και τις προτεινόμενες επενδύσεις,

ζ. την πραγματική χρήση της υποδομής και του εξοπλισμού του αερολιμένα για μια συγκεκριμένη περίοδο, και

η. την προβλεπόμενη έκβαση οποιωνδήποτε προτεινόμενων μειζόνων επενδύσεων ως προς τα αποτελέσματα που έχουν για τη χωρητικότητα του αερολιμένα.».

19. Κατά το άρθρο 6 του π.δ. 52/2012 (άρθρο 6 της Οδηγίας), σε περίπτωση διαφωνίας εκ μέρους των χρηστών επί οποιασδήποτε απόφασης του φορέα τροποποιητικής του εκάστοτε ισχύοντος συστήματος τελών αερολιμένων ή του ύψους των, η επιτροπή χρηστών κατόπιν παροχής εξουσιοδότησης των μελών της, καθώς και κάθε χρήστης έχουν δικαίωμα προσφυγής στην Αρχή. Η προσφυγή πρέπει να είναι αιτιολογημένη και επαρκώς τεκμηριωμένη, προκειμένου να εξετασθεί από την Αρχή.

Από τα παρασχεθέντα στοιχεία προέκυψαν τα ακόλουθα:

Δ. Σκεπτικό της απόφασης

20. Η απόφαση της 1ης Ιουλίου 2025 της Υ.Π.Α./ΚΑΗΚ εδράζεται στο π.δ. 52/2012 με το οποίο καθιερώνεται κοινό πλαίσιο για την επιβολή τελών αερολιμένων, επί τη βάσει κοινών αρχών, σε συμμόρφωση προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2009/12 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Μαρτίου 2009 για τα τέλη αερολιμένων. Σύμφωνα με το εν λόγω π.δ., τα τέλη αερολιμένων είναι το ποσό το οποίο εισπράττεται από τον φορέα διαχείρισης του αερολιμένα και καταβάλλεται από τους χρήστες του αερολιμένα για τη χρήση των διευκολύνσεων και των υπηρεσιών, οι οποίες παρέχονται αποκλειστικά από τον φορέα διαχείρισης του αερολιμένα και αφορούν την προσγείωση, την απογείωση, τον φωτισμό και την στάθμευση αεροσκαφών και την διακίνηση επιβατών και φορτίου.

21. Με βάση και την αιτιολογική σκέψη (1) της Οδηγίας 2009/12, κύρια αποστολή και εμπορική δραστηριότητα των αερολιμένων είναι η διαχείριση των αεροσκαφών, από την προσγείωση έως την απογείωσή τους, των επιβατών και του φορτίου, ώστε να μπορούν οι αερομεταφορείς να παρέχουν υπηρεσίες μεταφοράς. Προς το σκοπό αυτόν, οι αερολιμένες προσφέρουν ορισμένες διευκολύνσεις και υπηρεσίες σχετιζόμενες με την εκμετάλλευση αεροσκαφών και τη διακίνηση επιβατών και φορτίου, το κόστος των οποίων ανακτούν εν γένει μέσω των αερολιμενικών τελών. Οι φορείς διαχείρισης του αερολιμένος που παρέχουν διευκολύνσεις και υπηρεσίες για τις οποίες επιβάλλονται αεροπορικά τέλη θα πρέπει να επιδιώκουν την αποδοτική από άποψη κόστους λειτουργία.

22. Σύμφωνα με τα αναφερόμενα στα σημεία (20) και (21) ανωτέρω, προκύπτει ότι, μπορούν να καθορίζονται εκ των προτέρων αερολιμενικά τέλη προκειμένου να καλύπτονται διευκολύνσεις και υπηρεσίες, οι οποίες παρέχονται αποκλειστικά από τον φορέα διαχείρισης του αερολιμένα και αφορούν την προσγείωση, την απογείωση, τον φωτισμό και την στάθμευση αεροσκαφών και την διακίνηση επιβατών και φορτίου.

23. Το κρίσιμο ερώτημα που τίθεται είναι αν τόσο τα στοιχεία που παρασχέθηκαν πριν, κατά τη διάρκεια και μετά τη διαβούλευση της 9ης Απριλίου 2025 από τον Φορέα Διαχείρισης, όσο και η μεθοδολογία υπολογισμού του Τέλους Επιβατών, επαρκούν για να τεκμηριώσουν την εφαρμογή της αρχής της διαφάνειας και της αναλογικότητας, όπως προβλέπεται στο π.δ. 52/2012.

24. Η Α.Π.Α., εξέτασε τα διαθέσιμα στοιχεία, λαμβάνοντας υπόψη και τη διαβούλευση που πραγματοποιήθηκαν στις 09/04/2025 μεταξύ Υ.Π.Α./ΚΑΗΚ και Χρηστών.

Επί των τιθέμενων ισχυρισμών:

25. Διαφάνεια στη μεθοδολογία υπολογισμού του Τέλους

- Από τα παρασχεθέντα στοιχεία κατά τη διαβούλευση προκύπτει ότι η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για τον υπολογισμό του τέλους είναι η διαίρεση του κόστους λειτουργιών και υποδομών επιβατικού τερματικού σταθμού, που πρέπει να καλύψει η Υ.Π.Α./ΚΑΗΚ, σε 12μηνη βάση προς την εκτίμηση επιβατικής κίνησης αναχωρούντων επιβατών κατά το ίδιο χρονικό διάστημα.

- Αναφορικά με την εξέλιξη της κυκλοφορίας, η Υ.Π.Α./ΚΑΗΚ, προχώρησε σε αναθεώρηση προς τα πάνω των προβλέψεων επιβατικής κίνησης για το έτος 2025 σε σχέση με το προηγούμενο έτος 2024, από 2% αρχικά στη διαβούλευση στο 5%. Η Υ.Π.Α./ΚΑΗΚ έλαβε επομένως υπόψη σχετικά σχόλια των χρηστών, όπως αναφέρεται στα επιπρόσθετα στοιχεία που απέστειλε στην Επιτροπή Χρηστών στις 26/05/2025.

- Σχετικά με τα στοιχεία κόστους έτους 2024 που παρουσιάστηκαν κατά τη διαβούλευση, αυτά διαφέρουν από τον αναθεωρημένο πίνακα κόστους που παρασχέθηκε στους χρήστες στις 26/05/2025. Ειδικότερα, από τα προσκομισθέντα στοιχεία προκύπτει ότι, ο αρχικός πίνακας κόστους για το έτος 2024 εμφάνιζε συνολικό κόστος 12.854.000 €, ενώ ο αναθεωρημένος πίνακας εμφανίζει κόστος 11.293.600 €. Όπως προκύπτει από τα πρακτικά της διαβούλευσης, η Υ.Π.Α. αναφέρει ότι δεν δημοσιεύει οικονομικές καταστάσεις και λειτουργεί με σύστημα λογιστικής σε ταμειακή βάση.

- Αναφορικά με τα προϋπολογιστικά στοιχεία κόστους έτους 2025 που παρουσιάστηκαν στη διαβούλευση, αυτά ανέρχονταν στο ποσό των 14.404.000 €, ενώ στον αναθεωρημένο πίνακα το προϋπολογισθέν κόστος για την περίοδο Νοεμβρίου 2025 - Νοεμβρίου 2026 ανέρχεται σε 14.684.000 €. Σύμφωνα με τα πρόσθετα στοιχεία που παρείχε στους χρήστες η Υ.Π.Α./ΚΗΑΚ, η αύξηση του κόστους το έτος 2025 προκύπτει από την ένταξη του «facility management outsourcing». Η αναφορά που γίνεται στην εν λόγω κατηγορία κόστους συνάγεται από το σημείο (g) της συνοδευτικής επιστολής της Υ.Π.Α./ΚΑΗΚ «Letter to HER Users» και το σημείο (9) του συνοδευτικού εγγράφου της Υ.Π.Α. «Press Release: HASP Review of Key Actions», στο μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της 26ης/05/2025 όπου γίνεται αναφορά σε «Maintenance Agreement Plans».

- Το π.δ. 52/2012, αναφέρει στο άρθρο 5ο ότι ο Φορέας Διαχείρισης θα πρέπει να παρέχει στους χρήστες κατάλογο των διαφόρων υπηρεσιών και υποδομών που παρέχονται έναντι του εισπραττόμενου τέλους. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με το έγγραφο του Thessaloniki Forum με κατευθυντήριες οδηγίες για τη Διαβούλευση και τη Διαφάνεια[5], αναφέρει ότι το επίπεδο λεπτομέρειας θα πρέπει να είναι επαρκές ώστε να επιτρέπει στους χρήστες των αερολιμένων να αναλύουν τον τρόπο με τον οποίο καθορίζονται τα Τέλη, να αξιολογούν εάν βασίζονται στο κόστος και πώς λαμβάνουν υπόψη την υποδομή και την ποιότητα των υπηρεσιών που απαιτούνται από τους χρήστες των αερολιμένων. Η Υ.Π.Α./ΚΑΗΚ προσκόμισε, κατά τη διαδικασία διαβούλευσης, στοιχεία κόστους που αποτυπώνουν τις δαπάνες των επιμέρους υποδομών και υπηρεσιών που πρόκειται να καλυφθούν από το νέο Τέλος. Τα στοιχεία αυτά επικαιροποιήθηκαν, ώστε να συνυπολογιστεί και το κόστος που προκύπτει από το «facility management outsourcing».

26. Διαφάνεια στις πληροφορίες σχετικά με τα κόστη και τα έσοδα του Αερολιμένα:

- Η προσφυγή επικαλείται την έλλειψη λεπτομέρειας των πληροφοριών που παρασχέθηκαν στους χρήστες και ειδικότερα δεν παρασχέθηκαν προσηκόντως στους χρήστες η γενική διάρθρωση του κόστους του Αερολιμένα, το εισόδημα από τα διάφορα τέλη και το συνολικό κόστος των εγκαταστάσεων και των υπηρεσιών που καλύπτονται από αυτά.

- Από τα προσκομισθέντα στοιχεία προκύπτει ότι παρασχέθηκαν από τον Αερολιμένα στις 26.05.2025 πληροφορίες για τα έσοδα του Αερολιμένα από διάφορες πηγές, ήτοι από Τέλη Προσγείωσης και Παραμονής, Τ.Ε.Α.Α., τα οποία είναι μηδενικά, και οι εισπράξεις από το Τέλος ΑμεΑ (PRM) οι οποίες αφορούν αποκλειστικά στην κάλυψη κόστους για την παροχή υπηρεσιών σε ΑμεΑ.

- Αναφορικά με τη γενική διάρθρωση του κόστους του Αερολιμένα σε σχέση με τις καλυπτόμενες εγκαταστάσεις και υπηρεσίες που σχετίζονται με τα τέλη αερολιμένα, όπως προβλέπεται στην παρ. 1(γ) του π.δ. 52/2012, έχει ληφθεί υπόψη μόνο το κόστος που σχετίζεται με τους επιβάτες και ειδικότερα με τις συνδεόμενες με το κόστος του αεροσταθμού υπηρεσίες προς όφελος των επιβατών. Δεν προκύπτει σύνδεση με άλλα τέλη όπως τα Τέλη Χρήσης Αερολιμένα ή τα Τ.Ε.Α.Α. και το κόστος υπηρεσιών που συνδέεται με αυτά καθώς δεν εισπράττονται προς όφελος της Υ.Π.Α./ΚΑΗΚ, σύμφωνα με την κείμενη εθνική νομοθεσία.

27. Παράβαση της αρχής της αναλογικότητας:

Η προσφυγή επικαλείται ότι το Τέλος επιβάλλεται ετησίως και η είσπραξή του εκκινεί από την 1η Νοεμβρίου 2025, ήτοι από τη χειμερινή περίοδο, όπου το ποσοστό των διακινούμενων επιβατών και, συνεπώς, η ανάγκη παροχής υπηρεσιών και αναβάθμισης εγκαταστάσεων είναι μειωμένη και, επομένως, δεν υφίσταται ανάγκη για την επιβολή του κατά τη χειμερινή περίοδο. Σύμφωνα με το άρθρο 3 της Οδηγίας 2009/12, «Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα αερολιμενικά τέλη να μην εισάγουν διακρίσεις μεταξύ χρηστών αερολιμένων, σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο. Αυτό δεν αποκλείει τη διαφοροποίηση των αερολιμενικών τελών για λόγους δημόσιου και γενικού συμφέροντος, συμπεριλαμβανομένων των περιβαλλοντικών. Τα κριτήρια για τη διαφοροποίηση αυτήν πρέπει να είναι συναφή, αντικειμενικά και διαφανή.». Επομένως, βασική αρχή αποτελεί η μη διάκριση των χρηστών αερολιμένων ενώ η όποια διαφοροποίηση θα πρέπει να έγκειται σε λόγους δημοσίου και γενικού συμφέροντος. Ως εκ τούτου, από την επιδιωκόμενη, με την εφαρμογή του Τέλους, βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών του Αερολιμένα επωφελούνται όλοι οι επιβάτες του, ανεξάρτητα από το αν ταξιδεύουν τη χειμερινή ή τη θερινή περίοδο.

Για τους ανωτέρω λόγους , αποφασίζουμε:

1. Απορρίπτουμε την από 18/07/2025 προσφυγή της εταιρείας Αεροπορία Αιγαίου Ανώνυμη Αεροπορική Εταιρεία (Aegean Airlines) ως προς την από 1η Ιουλίου 2025 Απόφαση της ΥΠΑ/Κρατικός Αερολιμένας Ηρακλείου «Νίκος Καζαντζάκης» σχετικά με τον καθορισμό Τελών στον Κρατικό Αερολιμένα Ηρακλείου «Νίκος Καζαντζάκης», σύμφωνα με τα σημεία (25)-(27) ανωτέρω.

2. Η Υ.Π.Α./Κρατικός Αερολιμένας Ηρακλείου «Νίκος Καζαντζάκης» καλείται να προβεί σε διαβούλευση σχετικά με την επιβολή τέλους επιβατών στον Κρατικό Αερολιμένα Ηρακλείου «Νίκος Καζαντζάκης» εντός του 1ου τριμήνου του 2026, και να προσκομίσει επικαιροποιημένα στοιχεία σχετικά με την επιβολή τέλους επιβατών, και ειδικότερα τα αναλυτικά δεδομένα που αναφέρονται κατωτέρω:

- Προβλέψεις σχετικά με την πορεία της επιβατικής κίνησης,

- στοιχεία για τις εργασίες συντήρησης και αναβάθμισης και για το επιμέρους κόστους αυτών, όπως, ενδεικτικά και όχι περιοριστικά, συμβάσεις που έχουν συναφθεί και λοιπή τεκμηρίωση ή προβλέψεις σε εγκεκριμένο προϋπολογισμό,

- στοιχεία για τη διάρθρωση του κόστους του Αερολιμένα σε σχέση με τις καλυπτόμενες εγκαταστάσεις και υπηρεσίες που σχετίζονται με τα τέλη αερολιμένα.

3. Κατά της παρούσας απόφασης οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να ασκήσουν τα δικαιώματα που απορρέουν από τις διατάξεις του ν. 4757/2020, και συγκεκριμένα, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 34, αίτηση αναθεώρησης εντός της οριζόμενης προθεσμίας των τριάντα (30) ημερών, η άσκηση της οποίας είναι αναγκαία προϋπόθεση για το παραδεκτό του ένδικου βοηθήματος της παρ. 2 του ίδιου άρθρου.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 17 Σεπτεμβρίου 2025

Η Αναπληρώτρια Διοικητή

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΛΥΚΟΥ

5 Thessaloniki Forum of Airport Charges Regulators "Recommendations on Consultation and Transparency", Δεκέμβριος 2016, σημείο 24.

Αριθμ. 27035 (2)

Απόφαση επί της από 18 Ιουλίου 2025 προσφυγής της αεροπορικής εταιρείας Ryanair ως προς την από 1η Ιουλίου 2025 απόφαση της Υ.Π.Α./ Κρατικός Αερολιμένας Ηρακλείου «Νίκος Καζαντζάκης» σχετικά με τον καθορισμό Τελών στον Κρατικό Αερολιμένα Ηρακλείου «Νίκος Καζαντζάκης».

Η ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΡΙΑ ΔΙΟΙΚΗΤΗ
ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ

Επί της προσφυγής της αεροπορικής εταιρείας Ryanair, η οποία υποβλήθηκε στην Αρχή Πολιτικής Αεροπορίας στις 18 Ιουλίου 2025, κατά της απόφασης της Υ.Π.Α./Κρατικός Αερολιμένας Ηρακλείου «Νίκος Καζαντζάκης» της 1ης Ιουλίου 2025 σχετικά με τον καθορισμό Τελών στον Κρατικό Αερολιμένα Ηρακλείου «Νίκος Καζαντζάκης» και ειδικότερα την επιβολή τέλους επιβατών ύψους 3€ σε όλους τους αναχωρούντες επιβάτες του Κρατικού Αερολιμένα Ηρακλείου «Ν. Καζαντζάκης», από την 1η Νοεμβρίου 2025, λαμβάνουμε υπόψη τα εξής.

Α. Υφιστάμενο νομοθετικό/κανονιστικό πλαίσιο

1. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του ν. 4757/2020 (Α’ 240), η Αρχή Πολιτικής Αεροπορίας ορίζεται ως η «ανεξάρτητη εποπτική αρχή» (και εφεξής η Αρχή ή η Α.Π.Α.) για τους σκοπούς του άρθρου 11 της Οδηγίας 2009/12/ΕΚ, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τα Αερολιμενικά Τέλη, η οποία ενσωματώθηκε στην εθνική έννομη τάξη με το άρθρο 8 του π.δ. 52/2012 (Α’ 102).

2. Η Οδηγία 2009/12/ΕΚ και κατ’ επέκταση το προεδρικό διάταγμα μεταφοράς 52/2012 (Α’ 102), καθιερώνουν κοινές αρχές για την είσπραξη αερολιμενικών τελών[1] στους κοινοτικούς αερολιμένες[2]. Στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω Οδηγίας δεν εμπίπτουν άλλα τέλη ή φορολογικά βάρη τα οποία επιβάλλονται από τα κράτη μέλη της Ε.Ε.. Περαιτέρω, η Οδηγία 2009/12/ΕΚ (άρθρο 6) και το π.δ. 52/2012 (άρθρο 6) διασφαλίζουν ότι οι χρήστες των αεροδρομίων έχουν το δικαίωμα να προσφεύγουν στην ανεξάρτητη εποπτική αρχή σε περίπτωση διαφωνίας επί απόφασης του φορέα σχετικά με τα αερολιμενικά τέλη. Η προσφυγή ασκείται εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης του αρμόδιου φορέα και μπορεί να υποβληθεί από οποιονδήποτε χρήστη έχει έννομο συμφέρον. Η προσφυγή πρέπει να είναι αιτιολογημένη και επαρκώς τεκμηριωμένη, ώστε να εξεταστεί από την Αρχή.

3. Με τη διάταξη του άρθρου 189 του ν. 1815/1988 «κύρωση του Κώδικα Αεροπορικού Δικαίου», όπως έχει αντικατασταθεί με το άρθρο πέμπτο του ν. 2338/1995 «κύρωση Σύμβασης Ανάπτυξης του νέου Διεθνούς Αεροδρομίου της Αθήνας στα Σπάτα, ίδρυση της εταιρείας «Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών Α.Ε.», έγκριση περιβαλλοντικών όρων και άλλες διατάξεις» (Α’ 202) (εφεξής ΣΑΑ), θεσπίζεται η υποχρέωση κάθε αεροσκάφους που ίπταται πάνω από την ελληνική επικράτεια, προσγειώνεται σε ελληνικά αεροδρόμια ή λαμβάνει οποιασδήποτε μορφής υπηρεσίες, να καταβάλει τα προβλεπόμενα τέλη, δικαιώματα και λοιπές επιβαρύνσεις που σχετίζονται με την αεροπλοΐα, την προσγείωση και τη χρήση των ελληνικών αεροδρομίων. Οι δικαιούχοι των τελών, δικαιωμάτων και λοιπών επιβαρύνσεων, καθώς και ο τρόπος υπολογισμού τους, καθορίζονται είτε με συμβάσεις που κυρώνονται με νόμο είτε με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Μεταφορών και Επικοινωνιών.

4. Βάσει της ανωτέρω διάταξης, και σύμφωνα με τις ειδικότερες προβλέψεις της υπό στοιχεία Δ11/Γ/35502/15316/16.08.1994 απόφασης (Β’ 655) επιβάλλονται τέλη προσγείωσης και παραμονής αεροσκαφών σε κάθε αεροσκάφος το οποίο προσγειώνεται σε ελληνικά αεροδρόμια ενώ προβλέπονται και κατηγορίες εξαιρέσεων.

5. Επιβάλλεται επίσης Τέλος παροχής συνδρομής σε Άτομα με Αναπηρία και Μειωμένη Κινητικότητα (PRM). Το Τέλος ΑμεΑ ανέρχεται στο ύψος € 0,30 ανά αναχωρούντα επιβάτη και επιβάλλεται για τη χρηματοδότηση της αποζημίωσης φορέων συνδρομής ΑμεΑ σε όλους τους αερολιμένες, στους οποίους φορέας διαχείρισης είναι η Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας, έναντι των παρασχεθεισών υπηρεσιών.

6. Τέλος, στους αναχωρούντες επιβάτες από όλους της αερολιμένες της χώρας, επιβάλλεται Τέλος Εκσυγχρονισμού και Ανάπτυξης Αερολιμένων (Τ.Ε.Α.Α.) ύψους €3 ανά αναχωρούντα επιβάτη από την 1η Νοεμβρίου 2024 και εφεξής ενώ έως την 1η Νοεμβρίου 2024 το τέλος είχε καθοριστεί στο ύψος των €12 ανά επιβάτη [άρθρο 52 του ν. 4465/2017 (Α’ 47)].

7. Η ομάδα Εθνικών Εμπειρογνωμόνων ‘Thessaloniki Forum’[3] δημιουργήθηκε στις 14 Μαΐου 2014, με σκοπό την προώθηση βέλτιστων πρακτικών στην οικονομική ρύθμιση των αεροδρομίων σχετικά με την εφαρμογή της Οδηγίας 2009/12/ΕΚ. Στην εν λόγω ομάδα, η οποία έχει συμβουλευτικό ρόλο προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, συμμετέχουν εκπρόσωποι των εθνικών ανεξάρτητων αρχών.

Τα αποτελέσματα των εργασιών της ομάδας εγκρίνονται από την ολομέλεια, δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, και αποτελούν προϊόν συνεργασίας και διαβούλευσης μεταξύ της Επιτροπής, των Κρατών Μελών και των ενδιαφερόμενων μερών, σε θέματα που αφορούν την εφαρμογή της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα των αεροπορικών τελών και της οικονομικής ρύθμισης των αεροδρομίων.

1 Σύμφωνα με το άρθρο 2 της Οδηγίας ως «αερολιμενικά τέλη» ορίζεται η εισφορά που εισπράττεται από το φορέα διαχείρισης του αερολιμένος και καταβάλλεται από τους χρήστες του αερολιμένος για τη χρήση των διευκολύνσεων και των υπηρεσιών οι οποίες παρέχονται αποκλειστικά από το φορέα διαχείρισης του αερολιμένος και αφορούν την προσγείωση, την απογείωση, το φωτισμό και τη στάθμευση αεροσκαφών και τη διακίνηση επιβατών και φορτίου.

2 Σύμφωνα με το άρθρο 1 της Οδηγίας («Αντικείμενο»): «Η παρούσα οδηγία θέτει κοινές αρχές για την είσπραξη αερολιμενικών τελών στους κοινοτικούς αερολιμένες

3 https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/expertgroups/consult?lang=en&do=groupDetail.groupDetail&groupID=3084

Β. Ιστορικό

8. Στις 9 Απριλίου 2025 έλαβε χώρα, σύμφωνα με ανακοίνωση της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας-Υ.Π.Α./Κρατικός Αερολιμένας Ηρακλείου «Νίκος Καζαντζάκης», διαβούλευση, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4 του π.δ. 52/2012, σχετικά με το ύψος των Αερολιμενικών Τελών στον Κρατικό Αερολιμένα Ηρακλείου «Νίκος Καζαντζάκης» και, πιο συγκεκριμένα, πρότασης σχετικά με τον καθορισμό νέου τέλους επιβατών με ισχύ από 1η Νοεμβρίου 2025.

9. Η από 01/07/2025 απόφαση (εφεξής απόφαση ή πρόταση) της Υ.Π.Α./Κρατικός Αερολιμένας Ηρακλείου (ΚΑΗΚ) «Νίκος Καζαντζάκης» σχετικά με τον καθορισμό τελών στον Κρατικό Αερολιμένα Ηρακλείου «Νίκος Καζαντζάκης» υπό στοιχεία ΓΔΑΜ/ΚΑΗΚ/7559/01.07.2025, προβλέπει ότι:

- Επιβάλλεται τέλος επιβατών ύψους 3€ σε όλους τους αναχωρούντες επιβάτες του Κρατικού Αερολιμένα Ηρακλείου «Ν. Καζαντζάκης», από την 1η Νοεμβρίου 2025.

- Λεπτομέρειες που αφορούν στη διαδικασία είσπραξης και στην εφαρμογή της απόφασης, θα ρυθμιστούν με σχετική απόφαση.

10. Λοιπά ισχύοντα τέλη του ΚΑΗΚ παραμένουν χωρίς μεταβολή.

11. Με την ανωτέρω απόφαση, ο ΚΑΗΚ εισάγει ένα νέο τέλος επιβατών ύψους τριών ευρώ (€3,00), εισπραττόμενο από όλους του αναχωρούντες επιβάτες του αερολιμένα, με αρχή επιβολής του την 1η Νοεμβρίου 2025.

12. Στις 18/07/2025, εμπροθέσμως και παραδεκτώς, η εταιρεία Ryanair, υπέβαλε προσφυγή στην Α.Π.Α. κατά της από 01/07/2025 απόφασης του ΚΑΗΚ. Η προσφυγή κατατέθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 του π.δ. 52/2012, το οποίο προβλέπει το δικαίωμα διοικητικής προσφυγής (Άρθρο 6 της Οδηγίας 2009/12/ΕΚ). Κατόπιν της υποβολής της προσφυγής, η Αρχή εξετάζει την προσβαλλόμενη απόφαση τόσο ως προς τη νομιμότητά της όσο και ως προς την ουσία της.

Οι λόγοι που προβάλλει η εταιρεία Ryanair στην προσφυγή της από 18/07/2025, συνοψίζονται ως ακολούθως:

13. Πρώτος λόγος: το προτεινόμενο Τέλος δεν είναι αναλογικό: Η εταιρεία Ryanair ισχυρίζεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 2 του π.δ. 52/2012, ο καθορισμός των τελών πρέπει να διέπεται από την αρχή της αναλογικότητας. Η πρόταση του ΚΑΗΚ παραβιάζει την αρχή αυτή καθώς χρησιμοποιεί μη ρεαλιστική πρόβλεψη επιβατικής κίνησης στη μεθοδολογία καθορισμού των Τελών. Εάν χρησιμοποιείται χαμηλότερη της προβλεπόμενης επιβατική κίνηση στον υπολογισμό του Τέλους, ο Αερολιμένας δύναται να αποκομίσει όφελος από την υπεραπόδοση που προκύπτει λόγω της υψηλότερης πραγματικής από την προβλεφθείσα επιβατικής κίνησης, χωρίς να υφίσταται μηχανισμός περιορισμού της απόδοσης αυτής.

14. Δεύτερος λόγος: το προτεινόμενο Τέλος δεν καθορίστηκε με διαφάνεια: Η εταιρεία Ryanair υποστηρίζει ότι το προτεινόμενο Τέλος των €3,00 δεν υφίσταται μεμονωμένα καθώς οι χρήστες του Αερολιμένα ήδη καταβάλλουν τέλη προσγείωσης καθώς και το Τέλος Ανάπτυξης Αεροδρομίου. Εντούτοις, δεν παρασχέθηκε καμία διαφάνεια αναφορικά με τα έσοδα από τα εν λόγω τέλη ούτε ως προς τα κόστη που τα τέλη αυτά προορίζονται να καλύψουν. Επομένως, οι χρήστες του Αεροδρομίου δεν είναι σε θέση να αξιολογήσουν εάν το Τέλος των €3,00 βασίζεται στο κόστος καθώς ορισμένα από τα κόστη ενδέχεται να καλύπτονται από άλλα Τέλη του Αερολιμένα όπως ΤΕΑΑ και ΤΧΑ.

15. Τρίτος λόγος: το προτεινόμενο Τέλος δεν έλαβε υπόψη τις απόψεις των χρηστών: Στην προσφυγή της η εταιρεία Ryanair αναφέρει ότι ο Αερολιμένας παρέλειψε να λάβει υπόψη του τις απόψεις των χρηστών του. Στην αιτιολογημένη απόφαση που εξέδωσε ο ΚΑΗΚ δεν ελήφθησαν υπόψη η διαφωνία και οι θέσεις της Ryanair, όπως είχαν αποτυπωθεί στην από 18.04.2025 επιστολή της προς τον Αερολιμένα Ηρακλείου. Παρά τον ισχυρισμό του ότι προέβη σε ανοδική αναθεώρηση της πρόβλεψης επιβατικής κίνησης, δεν προέβη σε αντίστοιχη προσαρμογή στον υπολογισμό και στο επίπεδο του Τέλους Αερολιμένα.

16. Η Α.Π.Α., στο πλαίσιο της εξέτασης της ανωτέρω προσφυγής, απέστειλε στις 21/07/2025 επιστολή προς την Υ.Π.Α./ΚΑΗΚ, λαμβάνοντας αντιστοίχως την από 04/08/2025 απάντηση της.

17. Ειδικότερα, η Υ.Π.Α./ΚΑΗΚ απορρίπτει τις αιτιάσεις της εταιρείας Ryanair, ως ακολούθως.

- Ως προς την εκτίμηση της επιβατικής κίνησης: Η Υ.Π.Α./ΚΑΗΚ ισχυρίζεται ότι, λαμβάνοντας υπόψη σχετικό σχόλιο που διατυπώθηκε κατά τη διαβούλευση, αναθεώρησε τις προβλέψεις επιβατικής κίνησης προς τα πάνω, αντικατοπτρίζοντας αύξηση 5% στην αναμενόμενη επιβατική κίνηση για το έτος 2025 σε σχέση με το 2% της αρχικής πρότασης. Ήτοι, οι αναχωρούντες επιβάτες που έχουν ληφθεί υπόψη στον υπολογισμό του τέλος ανέρχονται στους 4.950.000 έναντι των 4.800.000 της αρχικής εκτίμησης.

- Ως προς την έλλειψη διαφάνειας στον καθορισμό του Τέλους: Η Υ.Π.Α./ΚΑΗΚ υποστηρίζει ότι, τόσο κατά τη διάρκεια της διαβούλευσης όσο και στο υλικό που εστάλη στην Επιτροπή Χρηστών του Αερολιμένα στις 26.05.2025, διευκρινίστηκαν ζητήματα σχετικά με το νομικό πλαίσιο χρεώσεων της Υ.Π.Α., τα έσοδα της ΥΠΑ σε σχέση με τις επιβαλλόμενες χρεώσεις καθώς και το κόστος των υπηρεσιών που καλύπτονται από αυτές. Σύμφωνα με την Υ.Π.Α., τα στοιχεία που παρασχέθηκαν περιλάμβαναν όλες τις κατηγορίες επιβαλλόμενων τελών και τα συνολικά έσοδα, από τα οποία όμως η Υ.Π.Α., σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, δεν λαμβάνει κανένα ποσοστό για τη λειτουργία και τη συντήρηση του αεροδρομίου. Παρουσιάστηκαν, επίσης, πίνακας με εκτιμήσεις ανά κατηγορία στοιχείου κόστους για το έτος 2024, λόγω έλλειψης λογιστικής σε δεδουλευμένη βάση, καθώς και εκτιμήσεις κόστους σε ετήσια (12μηνη) βάση που αφορούν αποκλειστικά τις λειτουργίες και τις υποδομές του επιβατικού τερματικού σταθμού (landside operations), προς όφελος των επιβατών του αερολιμένα.

- Ως προς τις απόψεις των Χρηστών: Η Υ.Π.Α./ΚΑΗΚ διατείνεται ότι η υπό στοιχεία ΓΔΑΜ/ΚΑΗΚ/7559/01.07.2025 απόφαση περιλαμβάνει στο σημείο 18 του σκεπτικού της απαντήσεις ως προς τα σχόλια που ελήφθησαν με επιστολή στις 18.04.2025.

Ανάλυση νομικού/κανονιστικού πλαισίου ως προς την εξεταζόμενη προσφυγή

Ως προς την Οδηγία 2009/12/ΕΚ

18. Η Οδηγία 2009/12/ΕΚ μεταφέρθηκε στην ελληνική έννομη τάξη με το π.δ. 52/2012 (Α’ 102), το οποίο βρίσκεται σε ισχύ.

19. Όπως προαναφέρθηκε, η εν λόγω Οδηγία (και κατ’ επέκταση το προεδρικό διάταγμα μεταφοράς) θέτει κοινές αρχές για την είσπραξη αερολιμενικών τελών στους κοινοτικούς αερολιμένες. Ως εκ τούτου στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω Οδηγίας δεν εμπίπτουν άλλα τέλη ή/και φορολογικά βάρη τα οποία επιβάλλονται από τα κράτη μέλη της Ε.Ε..

20. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 3 περί Κοινών Αρχών του π.δ. 52/2012 (άρθρο 3 της Οδηγίας 2009/12/ΕΚ), τον καθορισμό των τελών αερολιμένων πρέπει να διέπει μεταξύ άλλων η αρχή της αναλογίας των υποδομών και των παρεχομένων υπηρεσιών με το ύψος των τελών αερολιμένων και η αρχή της διαφάνειας ως προς τα στοιχεία επί τη βάσει των οποίων ο φορέας υπολογίζει το ύψος των τελών αερολιμένων.

21. Κατά το άρθρο 5 περί Διαφάνειας του π.δ 52/2012 (άρθρο 7 της Οδηγίας 2009/12/ΕΚ), στις πληροφορίες που παρέχει ο φορέας προς τους χρήστες κατά την διαβούλευση περιλαμβάνονται τουλάχιστον τα εξής:

«α. κατάλογος των διαφόρων υπηρεσιών και υποδομών που παρέχονται έναντι του εισπραττόμενου τέλους,

β. η μεθοδολογία που χρησιμοποιείται για τον καθορισμό των αερολιμενικών τελών,

γ. η γενική διάρθρωση του κόστους του αερολιμένος, σε σχέση με τις καλυπτόμενες εγκαταστάσεις και υπηρεσίες, που σχετίζονται με τα τέλη αερολιμένων,

δ. το εισόδημα από τα διάφορα τέλη και το συνολικό κόστος των υπηρεσιών που καλύπτονται από αυτά,

ε. τα στοιχεία για οποιαδήποτε κρατική χρηματοδότηση, όσον αφορά τις εγκαταστάσεις και υπηρεσίες που σχετίζονται με τα τέλη αερολιμένων,

στ. προβλέψεις σχετικά με την κατάσταση του αερολιμένος όσον αφορά τα τέλη, την αύξηση της κίνησης και τις προτεινόμενες επενδύσεις,

ζ. την πραγματική χρήση της υποδομής και του εξοπλισμού του αερολιμένα για μια συγκεκριμένη περίοδο, και

η. την προβλεπόμενη έκβαση οποιωνδήποτε προτεινόμενων μειζόνων επενδύσεων ως προς τα αποτελέσματα που έχουν για τη χωρητικότητα του αερολιμένα.».

22. Κατά το άρθρο 6 του π.δ. 52/2012 (άρθρο 6 της Οδηγίας), σε περίπτωση διαφωνίας εκ μέρους των χρηστών επί οποιασδήποτε απόφασης του φορέα τροποποιητικής του εκάστοτε ισχύοντος συστήματος τελών αερολιμένων ή του ύψους των, η επιτροπή χρηστών κατόπιν παροχής εξουσιοδότησης των μελών της, καθώς και κάθε χρήστης έχουν δικαίωμα προσφυγής στην Αρχή. Η προσφυγή πρέπει να είναι αιτιολογημένη και επαρκώς τεκμηριωμένη, προκειμένου να εξετασθεί από την Αρχή.

Από τα παρασχεθέντα στοιχεία προέκυψαν τα ακόλουθα:

Δ. Σκεπτικό της απόφασης

23. Η απόφαση της 1ης Ιουλίου 2025 της Υ.Π.Α./ΚΑΗΚ εδράζεται στο π.δ. 52/2012 με το οποίο καθιερώνεται κοινό πλαίσιο για την επιβολή τελών αερολιμένων, επί τη βάσει κοινών αρχών, σε συμμόρφωση προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2009/12 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Μαρτίου 2009 για τα τέλη αερολιμένων. Σύμφωνα με το εν λόγω π.δ., τέλη αερολιμένων είναι το ποσό το οποίο εισπράττεται από τον φορέα διαχείρισης του αερολιμένα και καταβάλλεται από τους χρήστες του αερολιμένα για τη χρήση των διευκολύνσεων και των υπηρεσιών, οι οποίες παρέχονται αποκλειστικά από τον Φορέα Διαχείρισης του αερολιμένα και αφορούν την προσγείωση, την απογείωση, τον φωτισμό και την στάθμευση αεροσκαφών και την διακίνηση επιβατών και φορτίου.

24. Με βάση και την αιτιολογική σκέψη (1) της Οδηγίας 2009/12, κύρια αποστολή και εμπορική δραστηριότητα των αερολιμένων είναι η διαχείριση των αεροσκαφών, από την προσγείωση έως την απογείωσή τους, των επιβατών και του φορτίου, ώστε να μπορούν οι αερομεταφορείς να παρέχουν υπηρεσίες μεταφοράς. Προς το σκοπό αυτόν, οι αερολιμένες προσφέρουν ορισμένες διευκολύνσεις και υπηρεσίες σχετιζόμενες με την εκμετάλλευση αεροσκαφών και τη διακίνηση επιβατών και φορτίου, το κόστος των οποίων ανακτούν εν γένει μέσω των αερολιμενικών τελών. Οι φορείς διαχείρισης του αερολιμένος που παρέχουν διευκολύνσεις και υπηρεσίες για τις οποίες επιβάλλονται αεροπορικά τέλη θα πρέπει να επιδιώκουν την αποδοτική από άποψη κόστους λειτουργία.

25. Σύμφωνα με τα αναφερόμενα στα σημεία (23) και (24) ανωτέρω, προκύπτει ότι, μπορούν να καθορίζονται εκ των προτέρων αερολιμενικά τέλη προκειμένου να καλύπτονται διευκολύνσεις και υπηρεσίες, οι οποίες παρέχονται αποκλειστικά από τον φορέα διαχείρισης του αερολιμένα και αφορούν την προσγείωση, την απογείωση, τον φωτισμό και την στάθμευση αεροσκαφών και την διακίνηση επιβατών και φορτίου.

26. Το κρίσιμο ερώτημα που τίθεται είναι αν τόσο τα στοιχεία που παρασχέθηκαν πριν, κατά τη διάρκεια και μετά τη διαβούλευση από τον Φορέα Διαχείρισης, όσο και η μεθοδολογία υπολογισμού του Τέλους Επιβατών, επαρκούν για να τεκμηριώσουν την εφαρμογή της αρχής της διαφάνειας και της αναλογικότητας και ότι ελήφθησαν οι απόψεις των χρηστών, όπως προβλέπεται στο π.δ. 52/2012.

27. Η Α.Π.Α., εξέτασε τα διαθέσιμα στοιχεία, λαμβάνοντας υπόψη και τη διαβούλευση που πραγματοποιήθηκαν στις 09/04/2025 μεταξύ Υ.Π.Α./ΚΑΗΚ και Χρηστών.

Επί των τιθέμενων ισχυρισμών:

28. Ως προς την αναλογικότητα του προτεινόμενου Τέλους

- Το π.δ. 52/2012, αναφέρει στο άρθρο 5ο ότι ο Φορέας Διαχείρισης θα πρέπει να παρέχει στους χρήστες προβλέψεις σχετικά με την αύξηση της κίνησης. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με το έγγραφο του Thessaloniki Forum με κατευθυντήριες οδηγίες για τη Διαβούλευση και τη Διαφάνεια[4], αναφέρει ότι το θα πρέπει να παρέχονται οι προβλέψεις

4 Thessaloniki Forum of Airport Charges Regulators “Recommendations on Consultation and Transparency”, Δεκέμβριος2016, σημείο 29

κυκλοφορίας και η μεθοδολογία που χρησιμοποιείται για την απόκτησή τους, ενώ το υποκείμενο μοντέλο ανάπτυξης της κυκλοφορίας θα πρέπει να τεκμηριώνεται.

- Στην προσφυγή αναφέρεται ότι ο Αερολιμένας χρησιμοποίησε μη ρεαλιστικές προβλέψεις εκτιμώμενης κίνησης για το έτος 2025.

- Αναφορικά με την εξέλιξη της κυκλοφορίας, η ΥΠΑ/ΚΑΗΚ, προχώρησε σε αναθεώρηση προς τα πάνω των προβλέψεων επιβατικής κίνησης έτος 2025 σε σχέση με το έτος 2024, από 2% αρχικά κατά τη διαβούλευση στο 5% με τα επιπλέον στοιχεία που απεστάλησαν τον Μάιο 2025 και κατά την τελική πρόταση, λαμβάνοντας υπόψη τα σχόλια των χρηστών. Περαιτέρω, ο αριθμός διαθέσιμων θέσεων προς πώληση που επικαλείται η Ryanair στην προσφυγή της δεν μπορεί να θεωρηθεί ακριβής καθώς δεν ανταποκρίνεται πάντα στον αριθμό τελικής πληρότητας. Επιπλέον, για την εκτίμηση της επιβατικής κίνησης πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και η εποχικότητα του Αερολιμένα και ως εκ τούτου ο αριθμός διαθέσιμων θέσεων προς πώληση δεν αποτελεί μοναδικό παράγοντα εκτίμησης του αριθμού των επιβατών.

29. Έλλειψη διαφάνειας στις πληροφορίες σχετικά με τα κόστη και τα έσοδα του Αερολιμένα:

- Η προσφυγή επικαλείται έλλειψη διαφάνειας και επάρκειας στις πληροφορίες που παρασχέθηκαν στους χρήστες και ειδικότερα ότι δεν παρασχέθηκαν προσηκόντως στους χρήστες η γενική διάρθρωση του κόστους του Αερολιμένα, το εισόδημα από τα διάφορα τέλη και το συνολικό κόστος των εγκαταστάσεων και των υπηρεσιών που καλύπτονται από αυτά.

- Από τα προσκομισθέντα στοιχεία προκύπτει ότι παρασχέθηκαν από τον Αερολιμένα μετά τη διαβούλευση τα έσοδα του Αερολιμένα από διάφορες πηγές, ήτοι μηδενικά έσοδα από Τέλη Προσγείωσης και Παραμονής και ΤΕΑΑ καθώς και οι εισπράξεις από το Τέλος ΑμεΑ (PRM) οι οποίες αφορούν αποκλειστικά στην κάλυψη του κόστους για την παροχή υπηρεσιών σε ΑμεΑ Ως εκ τούτου, από τα προσκομισθέντα στοιχεία προκύπτει ότι η Υ.Π.Α./ΚΑΗΚ δεν λαμβάνει από τους χρήστες του Αερολιμένα ποσά για τη λειτουργία και τη συντήρηση του Αερολιμένα.

- Αναφορικά με τη γενική διάρθρωση του κόστους του Αερολιμένα σε σχέση με τις καλυπτόμενες εγκαταστάσεις και υπηρεσίες που σχετίζονται με τα τέλη αερολιμένα, όπως προβλέπεται στην παρ. 1(γ) του π.δ. 52/2012, έχει ληφθεί υπόψη μόνο το κόστος που σχετίζεται με τους επιβάτες και ειδικότερα με τις συνδεόμενες με το κόστος του αεροσταθμού υπηρεσίες προς όφελος των επιβατών. Δεν προκύπτει σύνδεση με άλλα τέλη όπως τα Τέλη Χρήσης Αερολιμένα ή τα Τ.Ε.Α.Α. και το κόστος υπηρεσιών που συνδέεται με αυτά καθώς δεν εισπράττονται προς όφελος της Υ.Π.Α./ΚΑΗΚ, σύμφωνα με την κείμενη εθνική νομοθεσία.

30. Για το ότι δεν ελήφθησαν υπόψη οι απόψεις των χρηστών:

- Στην προσφυγή αναφέρεται ότι δεν ελήφθησαν υπόψη οι απόψεις των χρηστών επομένως παραβιάστηκε το άρθρο 4 παρ. 4 του π.δ.52/2012.

- Σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 4 του π.δ. 52/2012, «Για τα θέματα που δεν επιτεύχθηκε συμφωνία, εκδίδεται αιτιολογημένη απόφαση του φορέα σε σχέση με τις απόψεις των χρηστών, που δημοσιεύεται κατά τα ανωτέρω και κοινοποιείται στην επιτροπή χρηστών».

- Η υπό στοιχεία ΓΔΑΜ/ΚΑΗΚ/7559/01.07.2025 απόφαση περιλαμβάνει στο σημείο (18) του σκεπτικού της αναφορά σε επιστολή της Ryanair που λήφθηκε στις 18.04.2025 καθώς και αιτιολόγηση ως προς τα σημεία που ελήφθησαν υπόψη και τα σημεία που δεν ελήφθησαν υπόψη σχετικά με την επιστολή της Ryanair από 18.04.2025.

Για τους ανωτέρω λόγους (Ι), αποφασίζουμε:

1. Απορρίπτουμε την από 18/07/2025 προσφυγή της εταιρείας Ryanair ως προς την από 1η Ιουλίου 2025 απόφαση της ΥΠΑ/Κρατικός Αερολιμένας Ηρακλείου «Νίκος Καζαντζάκης» σχετικά με τον καθορισμό Τελών στον Κρατικό Αερολιμένα Ηρακλείου «Νίκος Καζαντζάκης», σύμφωνα με τα σημεία (28)-(30) ανωτέρω.

2. Η Υ.Π.Α./Κρατικός Αερολιμένας Ηρακλείου «Νίκος Καζαντζάκης» καλείται να προβεί σε διαβούλευση σχετικά με την επιβολή τέλους επιβατών στον Κρατικό Αερολιμένα Ηρακλείου «Νίκος Καζαντζάκης» εντός του 1ου τριμήνου του 2026, και να προσκομίσει επικαιροποιημένα στοιχεία σχετικά με την επιβολή τέλους επιβατών, και ειδικότερα τα αναλυτικά δεδομένα που αναφέρονται κατωτέρω:

- προβλέψεις σχετικά με την πορεία της επιβατικής κίνησης.

- στοιχεία για τις εργασίες συντήρησης και αναβάθμισης και για το επιμέρους κόστους αυτών, όπως, ενδεικτικά και όχι περιοριστικά, συμβάσεις που έχουν συναφθεί και λοιπή τεκμηρίωση ή προβλέψεις σε εγκεκριμένο προϋπολογισμό.

- στοιχεία για τη διάρθρωση του κόστους του Αερολιμένα σε σχέση με τις καλυπτόμενες εγκαταστάσεις και υπηρεσίες που σχετίζονται με τα τέλη αερολιμένα.

3. Κατά της παρούσας απόφασης οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να ασκήσουν τα δικαιώματα που απορρέουν από τις διατάξεις του ν. 4757/2020, και συγκεκριμένα, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 34, αίτηση αναθεώρησης εντός της οριζόμενης προθεσμίας των τριάντα (30) ημερών, η άσκηση της οποίας είναι αναγκαία προϋπόθεση για το παραδεκτό του ένδικου βοηθήματος της παρ. 2 του ίδιου άρθρου.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 17 Σεπτεμβρίου 2025

Η Αναπληρώτρια Διοικητή

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΛΥΚΟΥ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α΄ 131 και π.δ. 29/2018/Α΄58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

• Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αιτήματος στην ηλεκτρονική διεύθυνση feksales@et.gr.

• Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας στην ηλεκτρονική διεύθυνση feksales@et.gr.

- Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €.
- Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.
- Υπάρχει δυνατότητα ετήσιας συνδρομής οποιουδήποτε τεύχους σε έντυπη μορφή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών.

• **Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:**

Α. Αποστολή των εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ στην ηλεκτρονική διεύθυνση **https://eservices.et.gr**. Σχετικές εγκύκλιοι και οδηγίες στην ηλεκτρονική διεύθυνση του Εθνικού Τυπογραφείου (**www.et.gr**) στη διαδρομή **Ανακοινώσεις** → **Εγκύκλιοι**.

Β. Κατ’ εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

• Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (www.et.gr). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: **Καποδιστρίου 34, 10432 Αθήνα**

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000

Ιστότοπος: **www.et.gr**

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

Αποστολή εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ στην ηλεκτρονική διεύθυνση **https://eservices.et.gr**

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)
Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γραφείο 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)
Παραλαβή Δημοσιευτέας Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279139)

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα έως και Παρασκευή: 8:00 - 13:30

02074183112250012